

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นนิติบุคคล เพื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นนิติบุคคล และ เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นนิติบุคคล กลุ่มประชากรในการวิจัย คือ บุคลากรหลักระดับกระทรวงศึกษาธิการ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสถานศึกษา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์เชิงลึก การอภิปรายกลุ่มเฉพาะ การสังเกต การสอบถามโดยใช้แบบสอบถาม การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค และการทำวิทยานิพนธ์ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบบันทึกการศึกษาเอกสาร แบบบันทึกการสัมภาษณ์เชิงลึก แบบบันทึกการอภิปรายกลุ่มเฉพาะ แบบบันทึกการสังเกต แบบสอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล แบบบันทึกการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาสและอุปสรรค ของการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และแบบสอบถามประกอบการทำวิทยานิพนธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. จากการศึกษาเอกสาร

การบริหารจัดการสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลในประเทศต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านวิชาการ มีการกำหนดหลักสูตรโดยส่วนกลาง กระจายอำนาจการพัฒนาหลักสูตรไปสู่ระดับท้องถิ่น รัฐบาลเป็นผู้ควบคุมหลักสูตร รัฐเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร ด้านตำราเรียน มีการควบคุมคุณภาพของตำราเรียน โดยครูเป็นผู้กำหนดและเลือกใช้นักเรียนและแบบเรียน ระบบประกันคุณภาพ มีระบบประกันคุณภาพโดยเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนา ระบบบริหารงานวิชาการ หัวหน้าหมวดเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารงาน

วิชาการ การมีส่วนร่วม คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยผู้ปกครองและชุมชนก็เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน

1.2. ด้านงบประมาณ งบประมาณได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางเป็นเงินก้อนอุดหนุนโรงเรียนโดยตรงหรือผ่านรัฐบาลท้องถิ่น นอกจากนี้ยังมาจากการบริจาคของภาคเอกชนและค่าธรรมเนียมการศึกษาที่จัดเก็บจากผู้เรียน บางประเทศรัฐจัดสรรงบประมาณการศึกษาให้ร้อยละ 20.00 บางประเทศจัดสรรให้มากถึงร้อยละ 90.00 การบริหารงบประมาณ ให้โรงเรียนมีอิสระ ในการตัดสินใจใช้งบประมาณตามหลักการใช้โรงเรียนเป็นฐาน

1.3 ด้านบุคลากร มีการกระจายอำนาจในการคัดเลือกครู และการนิเทศ หรือ จัดฝึกอบรม การกำหนดกฎระเบียบ และมาตรฐาน ส่วนกลางจะเป็นผู้กำหนด

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีการกระจายอำนาจให้โรงเรียน โดยสถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษา ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น โดยรัฐบาลมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นบางเรื่อง

2. จากการสัมภาษณ์บุคลากร

2.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

2.1.1 นโยบาย ให้มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตลอดชีวิตโดยเน้นความเป็นเลิศทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความเสมอภาค กระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษามีอิสระทางวิชาการ จัดการศึกษาโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนและท้องถิ่น

2.1.2 มาตรการ ให้หลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพและเหมาะสมกับนักเรียน เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนหรือในชีวิตจริงมากขึ้น ให้นักเรียนเรียนประวัติศาสตร์และความเป็นไทยมากขึ้น โรงเรียนขนาดเล็กกรรวมกลุ่มกันเพื่อร่วมกันบริหารงานด้านวิชาการ และโรงเรียนที่มีความพร้อมให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลน ประสิทธิภาพของโรงเรียนนิติบุคคลอยู่ที่คุณภาพของผู้เรียน

2.1.3 วิธีดำเนินการงบประมาณที่เหลือสามารถใช้เพื่อการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนได้ โรงเรียนขนาดเล็กสามารถรวมกลุ่มกันและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารวิชาการตามความถนัด โรงเรียนขนาดใหญ่ร่วมกันส่งเสริมด้านวิชาการซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือโรงเรียนอื่น การวัดและประเมินผลไม่ควรวัดเฉพาะเนื้อหามากเกินไป ควรเน้นด้านวิธีการคิด แนวคิด หลักการและปรัชญาทางการศึกษา

2.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2.2.1 นโยบาย สร้างโอกาสและความเสมอภาค จัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง และให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการในโรงเรียน โรงเรียนบริหารจัดการได้ตามศักยภาพ และขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่บริหารงบประมาณได้อย่างอิสระ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็กที่ยังไม่พร้อมให้รวมกลุ่มกันบริหารจัดการ ภายใต้การบริหารจัดการที่มีความยุติธรรมและเสมอภาค

2.2.2 มาตรการ ต้องแก้ไขกฎหมายเพื่อให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการจัดสรร และบริหารงบประมาณมากขึ้น รัฐจะจัดสรรงบประมาณให้ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายดูแลและตรวจสอบ โรงเรียนนิติบุคคลสามารถแสวงหาทรัพยากรร่วมกันเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาได้

2.2.3 วิธีดำเนินการ จัดทำระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร จัดเงินอุดหนุน รายหัวตรงไปยังโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ การประเมินผลงานต้องเน้นประสิทธิภาพ คือ ประเมินคุณภาพโครงการโดยเปรียบเทียบการใช้ ทรัพยากรกับผลงาน

2.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.3.1 นโยบาย ให้มีกระจายอำนาจให้สถานศึกษาด้านบุคลากรมากขึ้น เช่น การคัดเลือกบุคลากร การให้สถานศึกษารับบุคลากรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วิสัยทัศน์ และเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน คัดเลือกครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ใกล้โรงเรียนเพื่อสร้างความเข้มแข็ง การสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู โดยการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษ สำหรับครูที่ทำงานมากกว่าเกณฑ์พื้นฐานทั่วไป ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพ

2.3.2 มาตรการ ให้โรงเรียนสรรหาบุคลากรได้ตามความเหมาะสม โรงเรียนที่มีความพร้อมคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอาจมอบอำนาจให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการสรรหาบุคลากรได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องกำหนดว่า สถานศึกษาแบบใดที่จะเลือกครูได้เอง โรงเรียนต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ มีความทุ่มเท และเสียสละตลอดจนมีอุดมการณ์ของความเป็นครู

2.3.3 วิธีดำเนินการ ให้โรงเรียนดำเนินการจ้างบุคลากรได้ การพัฒนาบุคลากร ประจําการนั้นมี 2 ส่วน คือ การพัฒนาตามเงื่อนไข เช่น การเลื่อนขั้น และการพัฒนาโดยทั่วไป เช่น การอบรม สัมมนา

2.4 ด้านการบริหารงานบุคคล

2.4.1 นโยบาย ให้โรงเรียนนิติบุคคลมีการจัดการบริหารรูปแบบพิเศษแต่ไม่ใช่องค์กรมหาชน มีอิสระในจัดระบบคัดเลือกนักเรียน บริหารจัดกิจกรรมต่างๆ โดยบูรณาการเข้ากับสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน และยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้สูงขึ้น จัดตั้งโรงเรียนดีประจำตำบลภายใต้กำกับของชุมชน มีโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครองตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา

2.4.2 มาตรการ ให้โรงเรียนใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ให้โรงเรียนมีความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนได้ตามความพร้อมของโรงเรียน การจัดกิจกรรมจะต้องตอบสนองต่อโครงการและยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

2.4.3 วิธีดำเนินการ ให้โรงเรียนนิติบุคคลแสวงหาทรัพยากรร่วมกันเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาได้งบประมาณที่เหลือจากการบริหารงานด้านอื่นๆ นำมาจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนและจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ได้สร้างเครือข่ายเพื่อให้มีการกำกับดูแลในระบบพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือให้งานเป็นไปตามกำหนด มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานธุรการ

3. จากการศึกษาแผนปฏิบัติการ

จากการศึกษาแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา 18 โรงเรียน พบว่า มี 10 โรงเรียนที่มีแผนปฏิบัติการประจำปี และไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี 8 โรงเรียน ในจำนวน 10 โรงเรียนที่มีแผนปฏิบัติการประจำปีมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล เกินกว่าร้อยละ 50.00 ทุกโรงเรียน เมื่อเฉลี่ยทั้ง 18 โรงเรียน พบว่ามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 43.72 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 50.00 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์

4. การศึกษาประสิทธิภาพในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จากการสังเกตและสอบถาม มีดังนี้

4.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานวิชาการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ ความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวัดผลประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษาอย่างหลากหลาย การกำหนดนโยบาย

ด้านวิชาการ การกำหนดจุดเน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาให้แก่ท้องถิ่น การส่งเสริมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการให้กับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี

4.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุน เพื่อการศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

4.3 การบริหารงานบุคลากร

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานบุคลากรในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรตามความต้องการ

4.4 การบริหารงานทั่วไป

4.4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้น การพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรม จริยธรรม การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และการจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน

4.4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์ การกำหนดคุณสมบัติของวัสดุครุภัณฑ์

4.4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ในฐานะนิติบุคคล คือ ไม่มีความเป็นอิสระ ไม่มีความคล่องตัว และไม่เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์

4.4.4 การบริหารงานธุรการ

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดระบบรับ-ส่งและตอบรับหนังสือราชการ การจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูล และสารสนเทศที่พร้อมใช้งานได้ทันที การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ ความก้าวหน้าของสถานศึกษา และการจัดประชุม และการกำหนดระเบียบวาระการประชุม

จากการสังเกตและสอบถามพบว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 70.00

2. ด้านการบริหารงบประมาณ มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 58.33

3. ด้านการบริหารบุคลากร มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 13.04

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 100.00

4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 66.67

4.3 การบริหารงานธุรการ มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 100.00

สรุปสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล ร้อยละ 56.67

5. การศึกษาประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จากการสอบถามผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พบว่าประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ดังนี้

5.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานวิชาการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.1.1 มีความเป็นอิสระในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การจัดทำแผนการเรียนการสอน การคัดเลือกนักเรียน การจัดการเรียนการสอน โดยใช้กระบวนการกลุ่ม

5.1.2 มีความคล่องตัวในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำแผนการเรียนการสอน

5.1.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษาอย่างหลากหลาย การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายด้านวิชาการ การกำหนดจุดเน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ท้องถิ่น การส่งทีมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การคัดเลือกสื่อการสอนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้มีการสอนโดยวิทยากรท้องถิ่น การคัดเลือกนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยการบูรณาการเรียนรู้อยู่ร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

5.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.2.1 มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงานการเงิน

5.2.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการตามแผนนโยบายที่กำหนดไว้ การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแบบรายงานผลการใช้ งบประมาณอย่างเป็นระบบ การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดทำแบบรายงานผลการใช้ งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

5.3 ด้านการบริหารงานบุคลากร

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานบุคลากรในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.3.1 มีความคล่องตัวในการ จัดทำระบบทะเบียนประวัติบุคคล

5.3.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรตามความต้องการ การสรรหาบุคลากรตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การบรรจุแต่งตั้งบุคลากรตามความต้องการ การมีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาลงโทษบุคลากรทางวินัย การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบตามคุณสมบัติจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

5.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไปในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.4.1.1 ความเป็นอิสระในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้น การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

5.4.1.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้นการปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้าน

ความรู้ การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรัก และเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพย์สินสมบัติใน สถานศึกษาให้นักเรียน การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษา ให้นักเรียน

5.4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ใน สถานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.4.2.1 มีความคล่องตัวในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์

5.4.2.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ ของสถานศึกษา การกำหนดคุณสมบัติของวัสดุครุภัณฑ์ การกำหนดราคาของวัสดุครุภัณฑ์ มีอำนาจ ในการกำหนดภูมิทัศน์ของโรงเรียน การมีอำนาจในการกำหนดแบบอาคารเรียน อาคารประกอบ

5.4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ใน สถานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.4.3.1 มีความคล่องตัวในการนำงบประมาณมาพัฒนาภูมิทัศน์

5.4.3.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสถานที่และ สภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ การนำงบประมาณมาพัฒนาภูมิทัศน์การนำงบประมาณมาซ่อมแซม อาคารเรียนหรืออาคารประกอบ การวางผังอาคารเรียนและอาคารประกอบในสถานศึกษา การจัด สถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยาการให้บริการชุมชน

5.4.4 การบริหารงานธุรการ

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานธุรการในสถานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

5.4.4.1 ความเป็นอิสระในการจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูลและ สารสนเทศที่พร้อมใช้งานได้ทันที การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าของ สถานศึกษา

5.4.4.2 มีความคล่องตัวในการจัดระบบรับ - ส่งและตอบรับหนังสือราชการ การจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูลและสารสนเทศที่พร้อมใช้งานได้ทันที การจัดประชุม และการกำหนดระเบียบวาระการประชุม

ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการจัดการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 30.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 30.00 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 30.00

2. ด้านการบริหารงบประมาณ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 8.33 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 91.66

3. ด้านการบริหารบุคลากร ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 4.35 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 30.43

4. ด้านการบริหารทั่วไป

4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 42.86 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 22.22 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 55.55

4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 20.00 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

4.4 การบริหารงานธุรการ ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 50.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 75.00 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 75.00

สรุป ผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานฐานะนิตินุคคด มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 15.55 มีความคล่องตัว ร้อยละ 18.88 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 65.55 แต่ได้มีการกิจใดที่มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม จึงทำให้ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินุคคด

6. การศึกษาประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินุคคดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จากการสอบถามผู้บริหาร พบว่าประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิตินุคคดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ดังนี้

6.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานวิชาการในฐานะนิตินุคคด ดังนี้ คือ

6.1.1 มีความอิสระในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษาอย่างหลากหลาย การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายด้านวิชาการ การกำหนดจุดเน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชนการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาให้แก่วิทยาลัย การส่งเสริมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การคัดเลือกหนังสือเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การคัดเลือกสื่อการสอน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนา งานวิชาการ การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียนการส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมให้มีการสอนโดยวิทยากรท้องถิ่น การจัดทำแผนการเรียนการสอน การคัดเลือกนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.1.2 มีความคล่องตัวในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การแนะแนวการศึกษาอย่างหลากหลาย การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายด้านวิชาการ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การคัดเลือกหนังสือเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การคัดเลือกสื่อการสอนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน

การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การจัดทำแผนการเรียนการสอน การคัดเลือกนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ

6.1.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอนการแนะแนว การศึกษาอย่างหลากหลาย การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายด้านวิชาการ การกำหนดจุดเน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาให้แก่ท้องถิ่น การส่งเสริมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีการคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การคัดเลือกสื่อการสอน เพื่อใช้ในสถานศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมให้มีการสอนโดยวิทยากรท้องถิ่น การคัดเลือกนักเรียนการจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

6.2 การบริหารงานงบประมาณ

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.2.1 มีความอิสระในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การบริหารจัดการงานการเงิน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการตามแผนนโยบายที่กำหนด การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

6.2.2 มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงานการเงิน การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการตามแผนนโยบายที่กำหนดการดำเนิน

โครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

6.2.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การบริหารจัดการงานการเงิน การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการตามแผนนโยบายที่กำหนด การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

6.3 ด้านการบริหารงานบุคลากร

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานบุคลากรในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.3.1 มีความอิสระในการสรรหาบุคลากรตามความต้องการ การสรรหาบุคลากรตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การบรรจุแต่งตั้งบุคลากรฯ การมีอำนาจในการเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรในหน่วยงาน การมีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาลงโทษบุคลากรทางวินัย การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ ตามคุณสมบัติ การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ จากผลการปฏิบัติงานฯ การมีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลบุคลากร การมีระบบพัฒนางานของบุคลากร การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร การให้สิทธิประโยชน์เพื่อความก้าวหน้าแก่บุคลากร การวางแผนอัตรากำลัง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร การจัดทำระบบทะเบียนประวัติบุคคล การจัดสรรกองทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการครู การจัดสวัสดิการแก่บุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

6.3.2 มีความคล่องตัวใน การมีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลบุคลากร การจัดทำระบบทะเบียนประวัติ

6.3.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรตามความต้องการ การสรรหาบุคลากรตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การมีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาลงโทษ

บุคลากรทางวินัย การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ ตามคุณสมบัติ การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ จากผลการปฏิบัติงาน การมีระบบการนิเทศ ติดตามประเมินผลบุคลากร การมีระบบพัฒนางานของบุคลากร การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร การให้สิทธิประโยชน์เพื่อความก้าวหน้าแก่บุคลากร การวางแผนอัตราากำลังการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร การจัดสรรกองทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา การจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการครู การจัดสวัสดิการแก่บุคลากรทางการศึกษา การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

6.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไปในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.4.1.1 มีความอิสระในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพย์สินสมบัติในสถานศึกษาให้นักเรียน การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้นักเรียน

6.4.1.2 มีความคล่องตัวในการปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรมจริยธรรม การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพย์สินสมบัติในสถานศึกษาให้นักเรียน การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้นักเรียน

6.4.1.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรมจริยธรรม การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพย์สินสมบัติในสถานศึกษาให้นักเรียน

6.4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.4.2.1 มีความอิสระในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์ การดำเนินการทำลายครุภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพ การดำเนินการจำหน่ายครุภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพ การมีอำนาจในการกำหนดภูมิทัศน์ของโรงเรียน การบริหารจัดการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์ การจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยากรให้บริการชุมชน

6.4.2.2 มีความคล่องตัวในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์ การดำเนินการจำหน่ายครุภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพ การมีอำนาจในการกำหนดภูมิทัศน์ของโรงเรียน

6.4.2.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์ การกำหนดคุณสมบัติของวัสดุครุภัณฑ์ การกำหนดราคาของวัสดุครุภัณฑ์ การมีอำนาจในการกำหนดภูมิทัศน์ของโรงเรียน การมีอำนาจในการกำหนดแบบอาคารเรียน อาคารประกอบ การมีอำนาจในการกำหนดห้องปฏิบัติการ การบริหารจัดการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์ การนำงบประมาณมาซ่อมแซมอาคารเรียนหรืออาคารประกอบ การวางผังอาคารเรียนและอาคาร ประกอบในสถานศึกษา การจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยากรให้บริการชุมชน

6.4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.4.3.1 มีความอิสระในการบริหารจัดการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์ การจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยากรให้บริการชุมชน

6.4.3.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์ การนำงบประมาณมาซ่อมแซมอาคารเรียนหรืออาคารประกอบ การวางผังอาคารเรียนและอาคาร ประกอบในสถานศึกษา การจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยากรให้บริการชุมชน

6.4.4 การบริหารงานธุรการ

ผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานงานธุรการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

6.4.4.1 มีความอิสระในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสถานศึกษา การจัดประชุมและการกำหนดระเบียบวาระการประชุม

6.4.4.2 มีความคล่องตัวในการจัดระบบรับ-ส่งและตอบรับหนังสือราชการ การจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูล และสารสนเทศที่พร้อมใช้งานได้ทันที การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสถานศึกษา การจัดประชุมและการกำหนดระเบียบวาระการประชุม

ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีการจัดการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 100.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 53.33 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 83.33

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 100.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 81.81 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

3. ด้านการบริหารงานบุคลากร ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 95.65 มีความคล่องตัว ร้อยละ 8.70 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 82.61

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 100.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 71.43 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

4.2 การบริหารงานงบประมาณ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 44.44 มีความคล่องตัว ร้อยละ 33.33 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 66.66

4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่ ผู้บริหารของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 60.00 ไม่มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

4.4 การบริหารงานธุรการ ผู้บริหารของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 50.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 100.00

สรุป ผู้บริหารของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 87.77 มีความคล่องตัว ร้อยละ 49.33 และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม ร้อยละ 81.11 แต่ไม่มีภารกิจใดที่มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสได้มีส่วนร่วม จึงทำให้ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานไปในฐานะนิติบุคคล

7. การศึกษาประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จากการสอบถามครูผู้สอน พบว่าประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ดังนี้

7.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานวิชาการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.1.1 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรฯ การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น กระบวนการจัดการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผล การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การพัฒนาสื่อ เทคโนโลยีฯ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การแนะแนวการศึกษา การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การกำหนดนโยบายด้านวิชาการ การกำหนดจุดเน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาให้แก่ท้องถิ่น การส่งเสริมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฯ การสนับสนุนงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องฯ การจัดทำแผนพัฒนาฯ การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การคัดเลือกหนังสือเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา การคัดเลือกสื่อการสอน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การส่งเสริมให้มีการสอนโดยวิทยากรท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการเรียนรู้อบรมร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

7.2 การบริหารงานงบประมาณ

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.2.1 มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงานการเงิน

7.2.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารงบประมาณของสถานศึกษา การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้อง

กับวิสัยทัศน์ฯ การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายฯ การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายฯ การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการฯ การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษาการจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

7.3 การบริหารงานบุคลากร

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานบุคลากรในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.3.1 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การบรรจุแต่งตั้งบุคลากร การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

7.4 การบริหารงานทั่วไป

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไปในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.4.1.1 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้นการพัฒนาทักษะฯ การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพยากรสมบัติในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน

7.4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุครุภัณฑ์ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.4.2.1 มีความคล่องตัวในการจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์

7.4.2.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการกำหนดราคาของวัสดุครุภัณฑ์
การมีอำนาจในการกำหนดแบบอาคารเรียนฯ

7.4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.4.3.1 มีความคล่องตัวในการนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์

7.4.3.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์ การนำงบประมาณมาซ่อมแซมอาคารเรียน ฯลฯ การวางผังอาคารเรียน และการจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยาการให้บริการชุมชน

7.4.4 การบริหารงานธุรการ

ครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิภาพในการจัดการด้านการบริหารงานธุรการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

7.4.4.1 ความเป็นอิสระในการจัดระบบรับ-ส่งและตอบรับหนังสือราชการ และการจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูล และสารสนเทศที่พร้อมใช้งานได้ทันที

7.4.4.2 มีความคล่องตัวในการจัดระบบรับ-ส่งและตอบรับหนังสือราชการ ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีการจัดการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้

1. ด้านวิชาการ ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 86.66

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 8.33 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 75.00

3. ด้านการบริหารงานบุคคล ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 56.52

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

4.2 ด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 11.11 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 22.22

4.3 ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ ครูสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 20.00 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 60.00

4.4 ด้านการบริหารงานธุรการ ครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 50.00 และมีความคล่องตัว ร้อยละ 25.00

สรุป ครูสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่ สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 2.22 มีความคล่องตัว ร้อยละ 3.33 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 55.55 แต่ไม่มีการกิจใดมีความเป็นอิสระ ความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม จึงทำให้ไม่มีประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

8. การศึกษาประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา จากการสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานพบว่า ประสิทธิผลในการจัดการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา ดังนี้

8.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

คณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐานมีความเห็นว่สถานศึกษาชั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานวิชาการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.1.1 มีความเป็นอิสระในการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การคัดเลือกหนังสือเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การคัดเลือกนักเรียน การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.1.2 มีความคล่องตัวในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การกำหนดนโยบายด้านวิชาการ การกำหนดจุดเน้นด้านวิชาการ การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน การส่งเสริมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการให้กับ หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การคัดเลือกสื่อการสอน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนานักเรียน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาการสอน การส่งเสริมให้ผู้สอนนำผลการเรียนไปพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมให้มีการสอนโดยวิทยากรท้องถิ่น การจัดทำแผนการเรียนการสอน การจัดการเรียน การสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ

8.1.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น การวัดผล ประเมินผล การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศการเรียนการสอน การ

แนะแนวการศึกษา ฯลฯ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาการให้แก่ชุมชน การเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านวิชาให้แก่ท้องถิ่น การส่งเสริมงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การสนับสนุนงานวิชาการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี การคัดเลือกหนังสือเรียน เพื่อใช้ในสถานศึกษา การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนางานวิชาการ การส่งเสริมให้มีการสอนโดยวิทยากรท้องถิ่น การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่ม การจัดการเรียนการสอนโดยบูรณาการการเรียนรู้ร่วมกับกลุ่มวิชาการอื่นๆ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น

8.2 การบริหารงานงบประมาณ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานงบประมาณในฐานะนิติบุคคล ดังนี้

8.2.1 ไม่มีความเป็นอิสระทุกภารกิจ

8.2.2 มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการงานการเงิน การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการตามแผนนโยบาย การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

8.2.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การดำเนินโครงการให้สอดคล้องกับเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการตามแผนนโยบาย การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาผู้เรียนรอบด้าน การดำเนินโครงการที่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาสถานศึกษา การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างเป็นระบบ การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณอย่างโปร่งใส การจัดทำแบบรายงานผลการใช้งบประมาณที่สามารถตรวจสอบได้

8.3 การบริหารงานบุคลากร

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานบุคลากรในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.3.1 มีความเป็นอิสระในการเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร

8.3.2 มีความคล่องตัวในการสรรหาบุคลากรตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การบรรจุแต่งตั้งบุคลากรตามความเหมาะสม การมีระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลบุคลากร การมีระบบพัฒนางานของบุคลากร การให้สิทธิประโยชน์เพื่อความก้าวหน้าแก่บุคลากร การวางแผน อัตรากำลัง การวางแผนกำหนดตำแหน่ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากร การเสริมสร้างวินัยและการรักษาวินัยของบุคลากร การจัดทำระบบทะเบียนประวัติบุคคล การจัดสรร กองทุนเพื่อพัฒนาบุคลากร การวางแผนพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา

8.3.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการสรรหาบุคลากรตามความต้องการ การสรรหาบุคลากร ตามความเหมาะสมของสถานศึกษา การบรรจุแต่งตั้งบุคลากรตามความต้องการ การบรรจุ แต่งตั้งบุคลากรตามความเหมาะสม การมีอำนาจในการเลื่อนตำแหน่งของบุคลากรในหน่วยงาน การมีอำนาจสูงสุดในการพิจารณาลงโทษบุคลากรทางวินัย การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบ ตามคุณสมบัติ การมีอำนาจในการพิจารณาความดีความชอบจากผลการปฏิบัติงานของบุคลากร การมี ระบบการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลบุคลากร การเสริมสร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากร การ จัดสวัสดิการให้แก่บุคลากร การให้สิทธิประโยชน์เพื่อความก้าวหน้าแก่บุคลากร การวางแผนอัตรากำลัง การจัดสวัสดิการแก่ข้าราชการครู การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ

8.4 การบริหารงานทั่วไป

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานทั่วไปในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.4.1 การบริหารงานกิจการนักเรียน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน จังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานกิจการนักเรียนในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.4.1.1 มีความเป็นอิสระในการปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและ เทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

8.4.1.2 มีความคล่องตัวในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพยากรสมบัติในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน

8.4.1.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรเฉพาะที่เน้นการพัฒนาทักษะชีวิตให้กับนักเรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านคุณธรรม จริยธรรม การปลูกฝังให้นักเรียนมีความพร้อมด้านความรู้ การดำเนินกิจกรรมที่สอดคล้องกับหลักสูตรพัฒนาผู้เรียน การปลูกฝังให้นักเรียนมีความรักและเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาทรัพยากรสมบัติในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน การจัดกิจกรรมที่ปลูกจิตสำนึกการรักษาสิ่งแวดล้อมในสถานศึกษาให้แก่ นักเรียน

8.4.2 การบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานพัสดุครุภัณฑ์ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.4.2.1 ไม่มีความเป็นอิสระทุกภารกิจ

8.4.2.2 มีความคล่องตัวในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์ การดำเนินการจำหน่ายครุภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพหรือชำรุด การมีอำนาจในการกำหนดห้องปฏิบัติการ

8.4.2.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดซื้อ จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ของสถานศึกษา การจัดสรรงบประมาณเพื่อซ่อมแซมครุภัณฑ์ การกำหนดคุณสมบัติของวัสดุ ครุภัณฑ์ การดำเนินการทำลายครุภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพหรือชำรุด การดำเนินการจำหน่ายครุภัณฑ์ที่เสื่อมคุณภาพหรือชำรุด การมีอำนาจในการกำหนดภูมิทัศน์ของโรงเรียน การมีอำนาจในการกำหนดแบบอาคารเรียน อาคารประกอบ การมีอำนาจในการกำหนดห้องปฏิบัติการ

8.4.3 การบริหารงานอาคารสถานที่

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.4.3.1 มีความคล่องตัวในการบริหารจัดการด้านสถานที่และสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษา การนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์ การนำงบประมาณมาซ่อมแซมอาคารเรียนหรืออาคารประกอบ การจัดสถานศึกษาให้เป็นแหล่งวิทยากร ให้บริการชุมชน

8.4.3.2 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการนำงบประมาณพัฒนาภูมิทัศน์
การวางผังอาคารเรียนและอาคาร ประกอบในสถานศึกษา

8.4.4 การบริหารงานธุรการ

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดพะเยา มีประสิทธิผลในการจัดการด้านการบริหารงานธุรการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้ คือ

8.4.4.1 มีความเป็นอิสระในการจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูล และสารสนเทศ
ที่พร้อมใช้งานได้ทันที การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าของสถานศึกษา
การจัดประชุม และการกำหนดระเบียบวาระการประชุม

8.4.4.2 มีความคล่องตัวในการจัดระบบรับ-ส่งและตอบรับหนังสือราชการ
การจัดให้มีระบบการรายงานข้อมูล และสารสนเทศที่พร้อมใช้งานได้ทันที

8.4.4.3 เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร
เกี่ยวกับ ความก้าวหน้าของสถานศึกษา

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีการจัดการในฐานะนิติบุคคล ดังนี้

1. ด้านวิชาการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 23.33 มีความคล่องตัว ร้อยละ 63.33
และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 63.33

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดพะเยา มีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 75.00
และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 58.33

3. ด้านการบริหารงานบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 4.35
มีความคล่องตัว ร้อยละ 52.17 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 65.22

4. ด้านการบริหารงานทั่วไป

4.1 ด้านการบริหารงานกิจการนักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้น
พื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ
ร้อยละ 42.86 มีความคล่องตัว ร้อยละ 71.43 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 100.00

4.2 ด้านการบริหารพัสดุ ครุภัณฑ์ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานใน
จังหวัดพะเยามีความเห็นว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 44.44
และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 88.88

4.3 ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็น ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความคล่องตัว ร้อยละ 80.00 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 40.00

4.4 ด้านการบริหารงานธุรการ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็น ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 75.00 มีความคล่องตัว ร้อยละ 50.00 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 25.00

สรุป คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยามีความเห็น ว่า สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยา มีความเป็นอิสระ ร้อยละ 15.55 มีความคล่องตัว ร้อยละ 61.11 และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม ร้อยละ 66.55 แต่ไม่มีภารกิจใดที่มีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัว และเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วม จึงทำให้ไม่มีประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล

3. รูปแบบการบริหารจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นนิติบุคคล

จากผลการวิเคราะห์จุดแข็งและ โอกาสของการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลของประเทศต่างๆ และประเทศไทย รวมทั้งประสิทธิผลและสภาพการบริหารจัดการการศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลในจังหวัดพะเยา สรุปเป็นรูปแบบการบริหารจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล คือ “RAPID SCHOOL Model” ซึ่งมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

R: Readiness หมายถึง โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลต้องเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อมในการดำเนินงานทุกด้านและการเป็นนิติบุคคลขึ้นอยู่กับความพร้อมและขนาดของโรงเรียน

A : Academic หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องเน้นเรื่องวิชาการให้อิสระในการจัดทำหลักสูตรและการ เลือกใช้สื่อ หนังสือและแบบเรียน

P : Participation/Policy หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องบริหารจัดการแบบ มีส่วนร่วมอย่างอิสระและคล่องตัวภายใต้ นโยบายของรัฐ ได้แก่ การระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

I : Immediately หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องดำเนินงานได้ทันทีในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ

D : Decoration หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลมีอำนาจและมีอิสระในการให้ขวัญกำลังใจต่อบุคลากร เช่นการเลื่อนวิทยฐานะ เลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรและการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียนด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องรออนุมัติจากหน่วยงานชั้นสูงขึ้นไป

S : Standard หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ คือ ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ และระดับนานาชาติ

C : Community หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรต่าง ๆ

H : Happiness หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศแห่งการทำงานและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานอย่างมีความสุข

O : Opportunity หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องให้โอกาสทางการศึกษากับผู้เรียนทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่มีความสามารถสูงและความสามารถต่ำ

O : Own หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการหารายได้จากสินทรัพย์ของโรงเรียน และทำนิติกรรมได้

L : Law หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลเป็นโรงเรียนที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัว แต่โรงเรียนก็ต้องบริหารจัดการภายใต้กฎ ระเบียบและข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาเอกสาร

จากผลการวิจัยพบว่าสภาพการบริหารจัดการสถานศึกษาในฐานนิติบุคคลในประเทศต่าง ๆ มีดังนี้

1.1. ด้านวิชาการ มีการกำหนดหลักสูตรโดยส่วนกลาง กระจายอำนาจการพัฒนาหลักสูตรไปสู่ระดับท้องถิ่น รัฐบาลเป็นผู้ควบคุมหลักสูตร รัฐเป็นผู้กำหนดเป้าหมายของหลักสูตร กำหนดโครงสร้างและเนื้อหาหลักสูตร มีการควบคุมคุณภาพของตำราเรียน โดยครูเป็นผู้กำหนด และเลือกใช้หนังสือและแบบเรียน มีระบบประกันคุณภาพโดยเน้นการประเมินเพื่อการพัฒนาหัวหน้าหมวดเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ คณะกรรมการบริหารโรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทในการบริหารจัดการโรงเรียน โดยผู้ปกครองและชุมชนก็เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ วรวรรณ ไชยคำ (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารสถานศึกษาในฐานที่เป็นโรงเรียนนิติบุคคล ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โรงเรียนมีอิสระมากในการบริหารจัดการดังนี้ คือ ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร จัดระบบนิเทศภายใน จัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดทำระเบียบวัดผล และให้บริการวิชาการแก่ชุมชน

1.2 ด้านงบประมาณ งบประมาณได้รับการจัดสรรจากส่วนกลางเป็นเงินก้อนอุดหนุนโรงเรียนโดยตรงหรือผ่านรัฐบาลท้องถิ่น นอกจากนั้นยังมาจากการบริจาคของภาคเอกชนและค่าธรรมเนียมการศึกษาที่จัดเก็บจากผู้เรียน บางประเทศรัฐจัดสรรงบประมาณการศึกษาให้ร้อยละ 20 บางประเทศจัดสรรให้มากถึงร้อยละ 90 ให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจใช้งบประมาณตามหลักการใช้โรงเรียนเป็นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับสอดคล้องกับ วรวรรธน ไชยคำ (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นโรงเรียนนิติบุคคล ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โรงเรียนมีอิสระมากในการบริหารจัดการดังนี้ คือ การบริหารงานงบประมาณแบบ โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักประหยัดและคุ้มค่าต่อการลงทุน ยึดหลักคุณธรรม นิติธรรม

1.3 ด้านบุคลากร มีการกระจายอำนาจในการคัดเลือกครู และการนิเทศ หรือจัดฝึกอบรม ส่วนกลางจะเป็นกำหนดกฎ ระเบียบ และมาตรฐาน ซึ่งสอดคล้องกับ วรวรรธน ไชยคำ (2550) ที่ทำการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นโรงเรียนนิติบุคคล ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โรงเรียนมีอิสระมากในการบริหารจัดการดังนี้ คือ การมีส่วนร่วมในการบริหารงานบุคคล

1.4 ด้านการบริหารทั่วไป มีการกระจายอำนาจให้โรงเรียน โดยสถานศึกษามีอิสระในการจัดการศึกษา ภายใต้การบริหารงานของคณะกรรมการบริหารโรงเรียน กระจายอำนาจให้ท้องถิ่น โดยรัฐบาลมีการกระจายอำนาจทางการศึกษาไปสู่องค์กรส่วนท้องถิ่นเป็นบางเรื่องซึ่งสอดคล้องกับ วรวรรธน ไชยคำ (2550) วิจัยเรื่องสภาพการบริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นโรงเรียนนิติบุคคล ในเขตพื้นที่การศึกษาแม่ฮ่องสอน เขต 1 และพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า โรงเรียนมีอิสระมากในการบริหารจัดการดังนี้ คือ การพัฒนางานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อม ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ดูแล บำรุงรักษา จัดหาและขายวัสดุครุภัณฑ์ จัดระบบการบริหารงานธุรการ และงานเลขานุการคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ทำแผนกลยุทธ์ แผนพัฒนาการศึกษาและแผนจัดการเรียนรู้ ระดมทรัพยากรทางการศึกษา การบริหารกิจการนักเรียน พัฒนาสื่อการเรียนการสอน จัดระบบควบคุมภายในและระบบประกันคุณภาพการศึกษา

2. จากการสัมภาษณ์บุคลากรหลักในกระทรวงศึกษาธิการพบว่า มีนโยบาย มาตรการ และวิธีดำเนินงานเกี่ยวกับ การบริหารจัดการสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลที่สำคัญดังนี้

1. ด้านการบริหารงานวิชาการ

1.1 นโยบาย ให้มีการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพตลอดชีวิตโดยเน้นความเป็นเลิศ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก มีความเสมอภาค กระจายอำนาจแก่สถานศึกษา ให้สถานศึกษามีอิสระทางวิชาการ จัดการศึกษาโดยคำนึงถึงธรรมชาติของผู้เรียนและท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับ

ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 คือ การสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน การให้การพิทักษ์สิทธิเด็ก การดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ การมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา การระดมทรัพยากร วิทยาการภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการศึกษาและเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน

1.2 มาตรการ ต้องมีหลักสูตรสถานศึกษาและกระบวนการจัดการเรียนการสอน มีคุณภาพและเหมาะสมกับนักเรียน เน้นการเรียนรู้นอกห้องเรียนหรือในชีวิตจริงมากขึ้น ให้นักเรียนเรียนประวัติศาสตร์และความเป็นไทยมากขึ้น การรวมกลุ่มของโรงเรียนขนาดเล็กเพื่อร่วมกันบริหารงานด้านวิชาการ และโรงเรียนที่มีความพร้อมให้ความช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลน ประสิทธิภาพของโรงเรียนนิรนุศคล้อยที่คุณภาพของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับรุ่ง แก้วแดง (2546: 66 - 67) ในเรื่องการบริหารฐานโรงเรียนในบริบทของประเทศไทย ว่า หมายถึง การที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือการดูแลสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร การบริหารโดยมีส่วนร่วมของชุมชน การประกันคุณภาพการพัฒนาบุคลากร การปฏิรูประบบทรัพยากร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร และจัดการเรียน การสอน ทั้งนี้โดยย้าอำนาจในการตัดสินใจมาไว้ที่สถานศึกษาซึ่งอยู่ใกล้ชิดผู้เรียนเพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด และยังสอดคล้องกับรูปแบบและโครงสร้างขององค์การทางการศึกษา (Koonitz and Wehrich, 1988:6) เรื่องการกระจายอำนาจด้านวิชาการให้กับสถานศึกษา คือ การกระจายความรับผิดชอบ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน

1.3 วิธีดำเนินการ ให้จัดงบประมาณที่เหลือสามารถใช้เพื่อการจัดซื้อสื่อการเรียนการสอนได้โรงเรียนขนาดเล็กสามารถรวมกลุ่มกันและแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบด้านการบริหารวิชาการตามความถนัด โรงเรียนขนาดใหญ่ร่วมกันส่งเสริมด้านวิชาการซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือโรงเรียนอื่น การวัดและประเมินผลไม่ควรวัดเฉพาะเนื้อหามากเกินไป ควรเน้นด้านวิธีการคิด แนวคิด หลักการและปรัชญาทางการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบและโครงสร้างขององค์การทางการศึกษาที่กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ว่า ได้ให้อำนาจในการบริหารด้านวิชาการแก่สถานศึกษาอย่างมาก โดยกำหนดให้กระทรวงกำหนดเฉพาะหลักสูตรส่วนกลาง และให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาได้เอง โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบหลักสูตร กำหนดแหล่งเรียนรู้ ออกแบบการวิจัยในชั้นเรียน ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคนและออกแบบการประเมินผลผู้เรียน

2. ด้านการบริหารงานงบประมาณ

2.1 นโยบาย ให้สร้างโอกาสและความเสมอภาค จัดสรรงบประมาณจากส่วนกลาง และให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการบริหารจัดการในโรงเรียน โรงเรียนบริหารจัดการได้ตามศักยภาพ และขนาดของโรงเรียน โรงเรียนขนาดใหญ่บริหารงบประมาณได้อย่างอิสระ ส่วนโรงเรียนขนาดเล็ก ที่ยังไม่พร้อมให้รวมกลุ่มกันบริหารจัดการภายใต้การบริหารจัดการที่มีความยุติธรรมและเสมอภาค ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางในการบริหาร โรงเรียนนิติบุคคลในประเทศไทย ตามมาตรา 35 ของพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 ว่า สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณในส่วนของที่ตั้งไว้สำหรับสถานศึกษาตามที่ได้รับการกำหนดวงเงิน และได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตามหลักเกณฑ์ที่เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด ทั้งนี้ ยกเว้นงบประมาณในหมวดเงินเดือน

2.2 มาตรการ ต้องแก้ไขกฎหมายเพื่อให้โรงเรียนมีความคล่องตัวในการจัดสรร และบริหารงบประมาณมากขึ้น รัฐจะจัดสรรงบประมาณให้ พร้อมทั้งกำหนดนโยบายดูแลและตรวจสอบ โรงเรียนนิติบุคคลสามารถแสวงหาทรัพยากรร่วมกันเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาได้ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ได้ระบุอำนาจในการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษา ไว้ดังนี้ มาตรา 39 ว่า “ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณการบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจ ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” และ มาตรา 58 ว่า “ให้มีการระดมทรัพยากรและการลงทุนด้านงบประมาณ การเงิน และทรัพย์สินทั้งจากรัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ สถาบันสังคมอื่น และต่างประเทศมาใช้ในการจัดการศึกษา และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงเมื่อโรงเรียนมีฐานะเป็นนิติบุคคลว่า “หากจะให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลอาจจะต้องมีการแก้ไขพระราชบัญญัติงบประมาณเพื่อการรองรับการเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน”

2.3 วิธีดำเนินการ ให้จัดทำระเบียบเกี่ยวกับการจัดการทรัพยากร จัดเงินอุดหนุนรายหัวตรงไปยังโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถบริหารจัดการได้อย่างคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ การประเมินผลงานต้องเน้นประสิทธิภาพ คือ ประเมินคุณภาพโครงการ โดยเปรียบเทียบการใช้ทรัพยากรกับผลงาน ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546: 60 – 62) ที่กล่าวว่า “การจัดสรรค่าใช้จ่ายรายหัวตรงไปยังสถานศึกษาจะเป็นการกระจายอำนาจให้โรงเรียนมีอิสระในการตัดสินใจเรื่อง การ

บริหารงบประมาณอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อนในการบริหารการศึกษาไทย โดยรัฐจัดสรรเงินอุดหนุน (Block Grant) ให้เป็นค่าใช้จ่ายรายบุคคลตามจำนวนนักเรียน โรงเรียนจะมีอำนาจและอิสระในการใช้เงินมาก และถ้ามีเงินเหลือก็สามารถเก็บไว้ใช้ในปีต่อไปได้”

3. ด้านการบริหารงานบุคคล

3.1 นโยบาย ให้กระจายอำนาจให้สถานศึกษาด้านบุคลากรมากขึ้น เช่น การคัดเลือกบุคลากร การให้สถานศึกษารับบุคลากรให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย วัตถุประสงค์ และเหมาะสมกับขนาดของโรงเรียน คัดเลือกครูที่มีภูมิปัญญาอยู่ใกล้โรงเรียนเพื่อสร้างความเข้มแข็ง การสร้างขวัญและกำลังใจให้ครู โดยการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและให้ค่าตอบแทนเป็นพิเศษสำหรับครูที่ทำงานมากกว่าเกณฑ์พื้นฐานทั่วไป ส่งเสริมขวัญและกำลังใจ และให้ความสำคัญกับการพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 ว่า “ให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีอำนาจและหน้าที่บุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา เช่น เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาเพื่อเสนอ คณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา พิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

3.2 มาตรการให้โรงเรียนสรรหาบุคลากรได้ตามความเหมาะสม โรงเรียนที่มีความพร้อมคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาอาจมอบอำนาจให้โรงเรียนเป็นผู้ดำเนินการสรรหาบุคลากรได้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องกำหนดว่าสถานศึกษาแบบใดที่จะเลือกครูได้เอง โรงเรียนต้องพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถ มีความทุ่มเท และเสียสละ ตลอดจนมีอุดมการณ์ของความเป็นครู ซึ่งสอดคล้องกับการบริหารงานบุคคลตามรูปแบบและโครงสร้างทางการศึกษาที่ว่า การกระจายอำนาจด้านการบริหารงานบุคคลเป็นโอกาสที่สถานศึกษาจะมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการบริหารงานบุคคลมากขึ้น นับตั้งแต่การสรรหาการคัดเลือก การพัฒนา การให้ค่าตอบแทน ฯลฯ โดยที่เป้าหมายสูงสุดของการมีอำนาจ และความรับผิดชอบในการบริหารงานบุคคลนี้ก็คือ เพื่อสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนเป็นสำคัญ

3.3 วิธีดำเนินการ ให้โรงเรียนดำเนินการจ้างบุคลากรได้ การพัฒนาบุคลากรประจำการนั้นมี 2 ส่วน คือ การพัฒนาตามเงื่อนไข เช่น การเลื่อนขั้น และการพัฒนาโดยทั่วไป เช่น การอบรม สัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 ได้มีการกล่าวถึงอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา 27 ดังนี้ “ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา

และมีอำนาจและหน้าที่ เช่น พิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ส่งเสริม สนับสนุนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา ให้มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง”

4. ด้านการบริหารงานบุคคล

4.1 นโยบาย ให้โรงเรียนนิติบุคคลมีการจัดการบริหารรูปแบบพิเศษ แต่ไม่ใช่องค์กรมหาชน มีอิสระในจัดระบบคัดเลือกนักเรียน บริหารจัดกิจกรรมต่างๆ โดยบูรณาการเข้ากับสภาพแวดล้อมและบริบทของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการโรงเรียน และยกระดับคุณภาพโรงเรียนให้สูงขึ้น จัดตั้งโรงเรียนดีประจำตำบลภายใต้กำกับของชุมชน มีโครงการเรียนฟรี 15 ปีอย่างมีคุณภาพเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระผู้ปกครองตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546: 66 - 67) ที่กล่าวว่า การบริหารฐานโรงเรียนในบริบทของประเทศไทย หมายถึง การที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือการดูแลสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร การบริหารโดยมีส่วนร่วมของชุมชน

4.2 มาตรการ ให้โรงเรียนใช้ที่ราชพัสดุเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา โรงเรียนมีความคล่องตัวและมีอิสระในการบริหารจัดการโรงเรียนได้ตามความพร้อมของโรงเรียน การจัดกิจกรรมจะต้องตอบสนองต่อโครงการและยุทธศาสตร์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546: 19-20) ที่ได้สรุปประโยชน์จากความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียนว่าสามารถบริหารจัดการทรัพย์สินของโรงเรียนได้ดังที่มาตรา 59 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกำหนดว่า “ให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคล มีอำนาจในการปกครองดูแลบำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งที่เป็นที่ ราชพัสดุตามกฎหมายว่าด้วยที่ราชพัสดุและที่เป็นทรัพย์สินอื่น รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษาและเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์ และภารกิจหลักของสถานศึกษา บรรดาอสังหาริมทรัพย์ที่สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลได้มาโดยมีผู้อุทิศให้หรือโดยการซื้อหรือแลกเปลี่ยนจากรายได้ของสถานศึกษาไม่ถือเป็นที่ราชพัสดุ และให้เป็นกรรมสิทธิ์ของสถานศึกษา”

4.3 วิธีดำเนินการ ให้โรงเรียนนิติบุคคลแสวงหาทรัพยากรร่วมกันเพื่อนำมาพัฒนาสถานศึกษาได้ งบประมาณที่เหลือจากการบริหารงานด้านอื่นๆ นำมาจัดซื้อสื่อการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนได้ สร้างเครือข่ายเพื่อให้มีการกำกับดูแลในระบบพี่เลี้ยงคอยช่วยเหลือให้งานเป็นไปตามกำหนด มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการบริหารงานทั่วไปและการบริหารงานธุรการ ซึ่งสอดคล้องกับระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2543 คือ การกำหนดนโยบายและแผนพัฒนา การให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปี และ

การกำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา การสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึงมีคุณภาพและได้มาตรฐาน การให้มีการพิทักษ์สิทธิ์เด็ก การดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาส และเด็กที่มีความสามารถพิเศษให้ได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพ การมีส่วนร่วมในการบริหารด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไปของสถานศึกษา การระดมทรัพยากร วิทยาการภายนอกและภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อพัฒนาการศึกษา และเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียน

3. ประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะที่เป็นนิติบุคคล

3.1 การศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา

จากการศึกษาเอกสารแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดพะเยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 18 โรงเรียน ปรากฏว่ามี 8 โรงเรียนที่ไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี และมีประสิทธิภาพ 43.72 % ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าโรงเรียนในจังหวัดพะเยาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 8 โรงเรียนไม่มีแผนปฏิบัติการประจำปี จึงทำให้การเป็นนิติบุคคลในภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์

3.2 การสังเกต และการสอบถามผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากการสังเกตและการสอบถามผู้บริหาร ครู และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลในจังหวัดพะเยาพบว่า โรงเรียนในจังหวัดพะเยามีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลดังนี้

3.2.1 จากการสังเกตพบว่ามีประสิทธิภาพในการจัดการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคลด้านการบริหารงานวิชาการ ร้อยละ 53.33 ด้านการบริหารงบประมาณ ร้อยละ 41.67 ด้านการบริหารงานบุคลากร ร้อยละ 4.33 ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ร้อยละ 71.43 ด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ร้อยละ 33.33 ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ ร้อยละ 0.00 และด้านธุรการ ร้อยละ 100.00 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันมีครูธุรการตามโครงการ “คืนครูให้นักเรียน (ธุรการโรงเรียน)” โดยเป็นลูกจ้างของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และเป็นบุคคล ภายนอกสถานศึกษา จึงทำให้การบริหารงานธุรการมีประสิทธิภาพในการจัดการสถานศึกษาในฐานะนิติบุคคลมากที่สุด ส่วนการบริหารงานอาคารสถานที่ไม่มีประสิทธิภาพการจัดการในฐานะนิติบุคคลเลย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานอาคารสถานที่เป็นเรื่องภายในที่บุคลากรภายในโรงเรียนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกัน ความเสียหายอันเกิดขึ้นกับอาคารสถานที่ของสถานศึกษาเป็นเรื่องที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิเสธไม่ได้ การบริหารอาคารสถานที่จึงไม่เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

3.2.2 จากการสอบถามคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้บริหาร และครูผู้สอนพบว่าผู้บริหารมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการในฐานะนิติ

บุคคลมากที่สุด และครูผู้สอนมีความเห็นว่าสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิผลในการบริหารจัดการในฐานะนิติบุคคลน้อยที่สุด ทุกด้าน คือ ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคลากร ด้านการบริหารกิจการนักเรียน ด้านการบริหารงานพัสดุ ครุภัณฑ์ ด้านการบริหารงานอาคารสถานที่ และด้านธุรการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารเป็น ผู้ปฏิบัติที่ใกล้ชิดจัดการนโยบายหรือกฎหมายที่มาจากต้นสังกัด ซึ่งสามารถรับรู้รายละเอียดต่างๆ ของงานแต่ละด้าน ว่างานส่วนไหนที่ได้รับการกระจายอำนาจแล้ว งานไหนที่ได้ดำเนินการอย่างอิสระ แต่งานบางงาน ผู้บริหารอาจไม่ทำตามนโยบายหรือวิธีการดำเนินงานที่เป็นนิติบุคคลมาใช้ จึงทำให้บุคลากรอื่น อาจคิดว่าหน่วยงานนั้นไม่มีอิสระ ไม่ดำเนินการตามแนวทางสถานศึกษานิติบุคคล ส่วนครูนั้นก็เช่นเดียวกันกับบุคคลอื่นที่เห็นว่าสถานศึกษายังไม่เป็นนิติบุคคล เพราะว่าครูเป็นผู้ปฏิบัติที่เป็นผู้รับนโยบายหรือมาตรการหรือวิธีการดำเนินงานไปใช้ปฏิบัติ ซึ่งคือผู้ลงมือทำ ในงานด้านต่างๆ แนวปฏิบัติในงานต่างๆ จะมีข้อปลีกย่อยอยู่มาก บางแนวปฏิบัติมีอิสระ แนวปฏิบัติบางงานมีการกระจายอำนาจแต่อาจมีไม่มาก จึงดูคล้ายกับงานทุกงานไม่มีอิสระขาดความคล่องตัว หรือไม่มีการกระจายอำนาจเมื่อมองภาพรวมจึงคิดว่าสถานศึกษาไม่จำเป็นนิติบุคคล โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กมีบุคลากรจำนวนน้อย ผู้บริหารจะเป็นผู้รับนโยบายและนำนโยบายสู่ภาคปฏิบัติและยังเป็นผู้ปฏิบัติร่วมกับครูในโรงเรียน ซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินใจทุกอย่างด้วยตนเอง จึงทำให้ครูเห็นว่าไม่มีความเป็นนิติบุคคล

นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับปราชญ์ บุญมุสิก (2550) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารงานวิชาการตามแนวทางโรงเรียนนิติบุคคลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 และพบว่าการดำเนินงานการบริหารงานวิชาการ ตามแนวทางโรงเรียนนิติบุคคลของผู้บริหารโรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 โดยภาพรวมพบว่าการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาขององค์ประกอบพบว่า องค์ประกอบที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น การพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน และการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การแนะแนวการศึกษา และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

3.3 รูปแบบการจัดการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในฐานะนิติบุคคล คือ RAPID SCHOOL Model ดังนี้

R: Readiness หมายถึง โรงเรียนที่เป็นนิติบุคคลต้องเป็น โรงเรียนที่มีความพร้อมในการดำเนินงานทุกด้านและการเป็นนิติบุคคลขึ้นอยู่กับความพร้อมและขนาดของโรงเรียน ซึ่งสอดคล้อง

กับรุ่ง แก้วแดง (2546 : 54) ที่ได้กล่าวถึงความพร้อมของสถานศึกษาในด้านวิชาการว่า ต้องมีความพร้อมในระบบทรัพยากร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เพื่อบริหารและจัดการเรียนการสอน ทั้งนี้โดยย้ายอำนาจในการตัดสินใจมาไว้ที่สถานศึกษาซึ่งอยู่ใกล้ชิดผู้เรียน เพื่อให้การจัดการศึกษาสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนมากที่สุด

A : Academic หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องเน้นเรื่องวิชาการให้อิสระในการจัดทำหลักสูตรและการ เลือกรูปแบบ หนังสือและแบบเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 44 ที่ว่า ให้กระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารงานทั่วไป ทั้งนี้ให้คำนึงถึงความเป็นอิสระและการบริหารงานที่คล่องตัว ในการจัดการศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ภายใต้หลักการบริหารงานการศึกษา ซึ่งทั้งนี้การกระจายอำนาจด้านวิชาการให้กับสถานศึกษาถือเป็นการกระจายความรับผิดชอบด้านหลักสูตร และการเรียนการสอน

P : Participation/Policy หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องบริหารจัดการแบบ มีส่วนร่วมอย่างอิสระและคล่องตัวภายใต้นโยบายของรัฐ ได้แก่ การระดมทรัพยากรมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และเพิ่มเติมจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 ให้โรงเรียนเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย และมีความอิสระ ความคล่องตัว และการมีส่วนร่วมของฝ่ายต่างๆ ในการดำเนินงานบริหารจัดการโรงเรียนในด้านต่างๆ ตามกรอบของกฎหมาย และสอดคล้องกับแนวคิดของชาญชัย อาจิณสมจาร (2539 : 93) ได้ให้ทัศนะไว้ว่า กระบวนการมีส่วนร่วมจะทำให้ทุกฝ่ายมีแรงจูงใจและแรงขับในการแสดงออกของตนสูงขึ้น ทำให้เกิดความคล่องตัวในการสร้างความสำเร็จของงาน

I : Immediately หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องดำเนินงานได้ทันทีในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลและการบริหารงบประมาณ ซึ่งสอดคล้องกับที่รุ่ง แก้วแดง (2546 : 54) ได้สรุปไว้ว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารงบประมาณที่สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2546 ตามมาตรา 44 ข้อที่ 1 ในเรื่องอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับงบประมาณและการดำเนินการทางงบประมาณของผู้อำนวยการสถานศึกษาหรือผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมตลอดถึงหลักการการให้สถานศึกษา หรือสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีอำนาจทำนิติกรรมสัญญาในวงเงินงบประมาณที่ได้รับอนุมัติ นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับข้อสรุปประโยชน์จากความเป็นนิติบุคคลของโรงเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับการบริหารงบประมาณคือ “ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการบริหารจัดการ และขอบเขตการปฏิบัติหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็น

นิติบุคคลในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษา พุทธศักราช 2546” ว่า “สถานศึกษาจะมีอิสระในการบริหารจัดการงบประมาณ ตามที่ได้รับการกำหนดวงเงิน และได้รับมอบอำนาจจากเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน” และ “ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีอำนาจและหน้าที่บริหารบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา โดยกำกับดูแลการบริหารงานบุคคล เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

D : Decoration หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลมีอำนาจและมีอิสระในการให้ขวัญกำลังใจต่อบุคลากร เช่น การเลื่อนวิทยฐานะ เลื่อนขั้นเงินเดือนของบุคลากรและการขอเครื่องราชอิสริยาภรณ์ให้กับผู้ให้การสนับสนุนโรงเรียนด้วยตนเองได้โดยไม่ต้องรออนุมัติจากทบวงฯ ซึ่งสอดคล้องกับที่สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2551: 19) ที่ได้กำหนดพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 เรื่องอำนาจหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ตามมาตรา 27 ดังนี้ “ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บังคับบัญชาของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา และมีอำนาจและหน้าที่ในการพิจารณาเสนอความดีความชอบของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา”

S : Standard หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องบริหารจัดการคุณภาพการศึกษาโดยคำนึงถึงมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ คือ ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตราที่ 38 ที่กล่าวว่าในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีหลักการสำคัญในการบริหารแบบ School-Based Management : SBM คือ การใช้หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนดและเป็นไปตามนโยบายของชาติ

C : Community หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องบริหารจัดการโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในชุมชน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรต่าง ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ รุ่ง แก้วแดง (2546: 66 – 67) ว่า การบริหารฐานโรงเรียนในบริบทของประเทศไทย หมายถึง การที่สถานศึกษามีอิสระในการบริหารและจัดการศึกษาตามภารกิจที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ คือ การดูแลสิทธิทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของผู้เรียน การปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร การบริหารโดยมีส่วนร่วมของชุมชน

H : Happiness หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องสร้างสิ่งแวดล้อมให้มีบรรยากาศแห่งการทำงานและบรรยากาศแห่งการเรียนรู้เพื่อให้ทุกคนได้ทำงานอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับรูปแบบและโครงสร้างขององค์การทางการศึกษา (Koontz and Weihrich, 1988:6) ในการบริหาร

โรงเรียนนิติบุคคล ข้อการบริหารงานทั่วไปที่กล่าวถึงการพัฒนาระบบบริการให้ข้อมูลและสารสนเทศ และระบบข้อมูลท้องถิ่นในห้องสมุด ซึ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานของข้าราชการและให้บริการ การศึกษาของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้นมาก

O : Opportunity หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลต้องให้โอกาสทางการศึกษากับผู้เรียน ทุกกลุ่ม ทั้งกลุ่มที่มีความสามารถสูงและความสามารถต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 49 วรรค 1 ที่กำหนดไว้ว่า “บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย” และมาตรา 50 ว่า “บุคคลย่อมมีเสรีภาพในทางวิชาการ การศึกษาอบรม การเรียนการสอน การวิจัย และการเผยแพร่งานวิจัย ตามหลักวิชาการย่อมได้รับความคุ้มครอง ทั้งนี้เท่าที่ไม่ขัดต่อหน้าที่ของ พลเมืองหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน”

O : Own หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลสามารถดำเนินการเกี่ยวกับการหารายได้จาก สินทรัพย์ของโรงเรียน และทำนิติกรรมได้ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 59 ที่กำหนดให้สถานศึกษาของรัฐที่เป็นนิติบุคคลมีอำนาจในการปกครอง ดูแล บำรุงรักษา ใช้และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้งจัดหารายได้จากบริการของสถานศึกษา และเก็บค่าธรรมเนียมการศึกษาที่ไม่ขัดหรือแย้งกับนโยบาย วัตถุประสงค์และภารกิจหลักของ สถานศึกษา (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 107-108)

L : Law หมายถึง โรงเรียนนิติบุคคลเป็นโรงเรียนที่มีความเป็นอิสระและคล่องตัว แต่โรงเรียนก็ต้องบริหารจัดการภายใต้กฎ ระเบียบและข้อบังคับของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งสอดคล้อง กับพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ตามมาตรา 26 ซึ่งกล่าวว่า “ให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีอำนาจและหน้าที่บุคคล การบริหารงานบุคคลใน สถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับหลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ คณะกรรมการ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา และคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการ ศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษากำหนด โดยเสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของ ข้าราชการครูและบุคลากรทาง การศึกษา และสอดคล้องกับมาตราที่ 47 ความตอนหนึ่งว่า ในกรณี ที่หน่วยงานการศึกษาใดมีความพร้อม ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการข้าราชการครู มอบให้หน่วยงานการศึกษานั้นเป็นผู้ดำเนินการสอบแข่งขันวิธีการสอบแข่งขัน และวิธีดำเนินการที่ เกี่ยวกับการสอบแข่งขัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ระดับกระทรวง

กระทรวงศึกษาธิการควรนำ RAPID SCHOOL Model ไปกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาลจัดการเพื่อให้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ

2. ระดับกรม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรนำ RAPID SCHOOL Model ไปกำหนดเป็นนโยบาย มาตรการและวิธีการในการส่งเสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาลจัดการเพื่อให้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ

3. ระดับเขตพื้นที่การศึกษา

เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาควรนำ RAPID SCHOOL Model ไปกำหนดเป็นนโยบายในการส่งเสริมให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานของรัฐบาลจัดการเพื่อให้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ และควรมีการกำกับ ติดตาม นิเทศ และประเมินเพื่อให้ได้แนวทางในการส่งเสริมการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาโดยใช้ RAPID SCHOOL Model ต่อไป

4. ระดับสถานศึกษา

สถานศึกษาควรนำ RAPID SCHOOL Model ไปสู่การปฏิบัติเพื่อให้ความเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการนำ RAPID SCHOOL Model ไปสู่การปฏิบัติ
2. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการนำ RAPID SCHOOL Model ไปสู่การปฏิบัติ